

Boodschap Bijbelse scheppingsverhalen Koen Seynaeve

1 Samenvattend overzicht van het artikel

De twee scheppingsverhalen in de Bijbel geven geen wetenschappelijke informatie over het ontstaan van wereld en universum. Het zijn mythes die ons op het spoor brengen van het waarom van de schepping en de zin van het bestaan. De letterlijke lezing (het creationisme) botst met wat de wetenschap zegt over de oerknal een 13,8 miljard jaar geleden en met de evolutieleer van Darwin. Wetenschap en Bijbel hebben een andere doelstelling.

Ook andere culturen hebben eigen scheppingsverhalen (met elementen die we ook in de Bijbel vinden). Bekend in Babylonië was hoe de God Marduk de mens maakt waardoor de 'goden' (die naar de hemel opstijgen) bevrijd zijn van de eeuwigdurende arbeid. In een Chinees scheppingsverhaal wordt de mens uit klei gemaakt. Hij vindt zichzelf heel belangrijk.

Bij de Bijbelse scheppingsverhalen staat het oudste in Gen 2 – 3. Het ontstond rond 1000 v. Chr. Het gaat over de onschuld en het oorspronkelijk geluk (paradijs), verstoord door de mens die zijn rentmeesterschap slecht gebruikt: hij breekt de verbondenheid met zijn God door te eten van de boom 'van goed en kwaad' en komt in een toestand van 'naakte kwetsbaarheid'. De mens heeft de grens van de 'gehoorzaamheid' aan God overschreden. Toch zal zijn God hem niet los laten. De mens naar Gods beeld geschapen wordt vooraleer hij de 'harde wereld' ingestuurd wordt, door Hem met warme dierenvellen bekleed!

Het jongste scheppingsverhaal (de schepping in 6 dagen, de 7de dag met rust) is 500 jaar later dan Gen. 2 ontstaan. In de chaos maakt God ruimtes die hij dan ordelijk opvult met alles wat rondom ons is. Hemellichamen hebben niets goddelijks; je mag ze dus ook niet vereren: ze zijn schepselen van God. De priester-schrijver van het verhaal wil de joden in Babylonische ballingschap aansporen om hun eigenheid (de sabbat) niet op te geven, te geloven dat de mens een grote verantwoordelijkheid heeft en ook 'dat alles weer goed zal komen'.

Die verantwoordelijkheid van de mens 'de aarde beheersen en onderwerpen' sluit een ecologische opdracht in. 'Met zorg' dient hij de natuur 'in cultuur' te brengen.: als medeschepper van God helpen de chaos te overwinnen. Zoals God (in het eerste verhaal) schept door met zijn woord 'scheiding' te brengen tussen duister en licht, land en zee, soorten dieren en planten, zo ook de mens. Zijn opdracht is het de chaotische wereld 'bewoonbaar' te maken door zorg te dragen voor de schepping en zo het Messiaans visioen van shalom - vrede en harmonie – in volle vrijheid, wijsheid en verantwoordelijkheid tot stand brengen als geliefde partner van God die er borg staat dat het Verbond dat Hij met mensen sloot, zal realiseren.

2 Methodische suggesties

* Zoek op een of andere manier VOORAF aan de deelnemers te vragen om de twee scheppingsverhalen uit Gen.1-3 vooraf thuis rustig te lezen (en breng zelf je Bijbel ter vergadering mee). Het zou spijtig zijn die twee scheppingsverhalen alleen maar te bespreken op basis van wat er in het geheugen ervan is blijven hangen. Ze dienen zeker opgefrist te worden. Dat er TWEE zijn, zal sommigen misschien zelfs verrassen!

* De eerste drie vragen kan je zeker doornemen. De vierde vraag kan best beknopt behandeld, aangezien over een enkele maanden het probleem van het kwaad (en dus zeker ook het zondevalverhaal) als besprekingsonderwerp zal aan bod komen. De vijfde vraag is filosofisch. Je oordeelt zelf of ze voor jouw groep geschikt is.

* Onder nr. 2 hier vind je een afbeelding met onderaan de ‘paradijselijke tuin’ en bovenaan rechts het ‘vernietigend monster met twee bommen’. Je kan zeker tijd maken om de tekst erbij te lezen, iedereen persoonlijk een paar gedachten erbij laten noteren om dan om de beurt hun mening naar voor te brengen (en er in groep op te reageren). Je kan er de vraag bij stellen: “Ga je akkoord met wat hier als oordeel over de ‘scheppende mens’ geformuleerd is? Nuanceer je antwoord en noteer een en ander om dat straks te delen.” Het is een activiteit die iedereen uitnodigt aan het gesprek deel te nemen. Het weze nog eens herhaald: de bijeenkomst is geen voordracht of uiteenzetting, maar een gesprek rond een aangeboden tekst. Nog in een aantal groepen weet iemand zich verantwoordelijk om zelf een hele uiteenzetting en zijn of haar persoonlijke ideeën uiteen te zetten. Dat is HELEMAAL NIET de bedoeling van Adem_tocht.

* **Bijlage 2** is een aanvullende tekst door de auteur gesuggereerd bij het artikel die wellicht sommige leden kan interesseren. .

* **Bijlage 3** bevat het gebedsmoment.

4 Gebedsmoment

In dit bezinnend gebedsmoment wil ik met Johanna L. Klink in *Het huis van de wereld* (De Toorts) suggestief de juiste gevoelens oproepen die in ons opkomen als we verwonderend ons vragen stellen over de schepping en onze plaats daarin. Het is de juiste manier om om te gaan met de Bijbelse scheppingsverhalen, want ook deze zijn bedoeld als antwoord op die vele mysterieuze vragen.

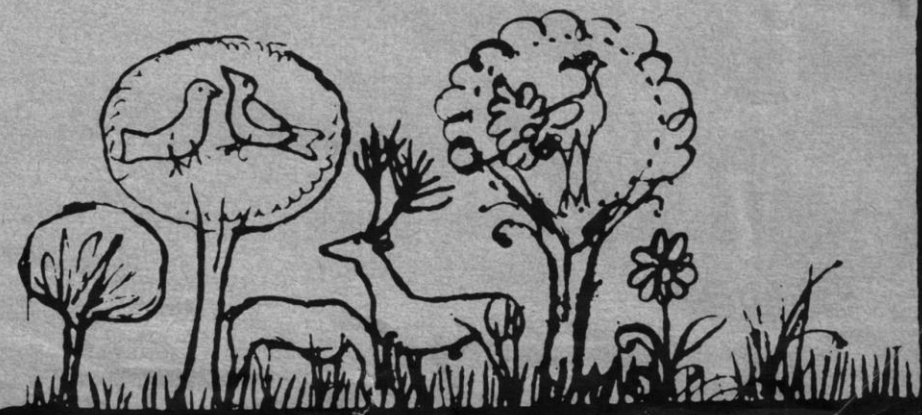
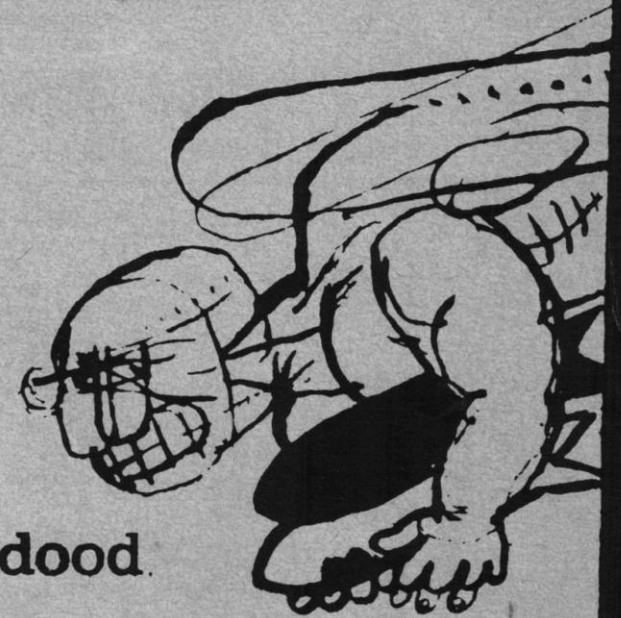
(zie nu verder onder de tekening)

namen gevend
zou de mens
orde scheppen

een herder zijn
op aarde
vrede stichten

maar hij zwijgt dood.
vervloekt
slaat uiteen

is geen mens meer

4.1 Beluister het lied van Willem Vermandere over De Schepping

Uitvoering op <https://www.youtube.com/watch?v=lrAOoI9NPuE>

Al bij al een niet zo optimistisch scheppingslied. Laten we ons nu met de parafraserende woorden van J.L. Klink in *Het huis van de wereld* die korte Bijbelteksten met elkaar in relatie brengt, ons door het Bijbels perspectief aanspreken.

(Bij voorkeur rustig bezinnend voorlezen.)

4.2 Lezing uit de Schrift: Gen 1 en 2 en andere passages

Hier ben ik

Wat is de mens?
Vraag het de vogels in
de lucht.
Ze weten het niet.
Vraag het de vissen in
de zee.
Ze zwijgen.
Vraag het de dieren op
het veld.
Ze kunnen het niet
zeggen.
Vraag het de mensen:
‘Wie ben je?
Waarom ben je
geboren?’

Een mens is anders
dan de dieren.
Hij kan denken
en praten.
Hij geeft de dieren
hun namen.
En hij mag
voor de aarde zorgen

Hij is de
allerbijzonderste
van de levende
wezens
op de aarde;
de enige
die God bedanken
kan
dat hij bestaat.

God schiep de
mens:
man, vrouw en
kind
schiep Hij hem.
Wij mogen op Hem
lijken
als zijn kinderen.

Zo riep God de mens
tot leven.
En Hij kreeg
antwoord:
‘Hier ben ik.’
Genesis 1 :26, 28; 2:15, 19; Exodus
3 : Job 12:7, 8

De tuin van God

En God heeft de
mensen
de aarde gegeven
om haar te bewerken
en te bewaren:
als een tuin van vrede,
als een hof van God.
‘In vreugde
zul je uittrekken
en in vrede
geleid worden.
De bergen
en de heuvels
zullen voor jou
uitbreken in gejuich
en alle bomen
van het veld
zullen
in de handen klappen!’
Kijk,
daar zijn de rivieren
die glinsterend stromen
en het land
waar het goud
gevonden wordt.
Kijk: de bomen,
prachtig om te zien
en goed om van te
eten.
Aan God behoren ook
de dieren
van het bos
en het vee
op de weiden.
Hij kent alle vogels
in de bergen
en al wat zich roert

op het veld.
De aarde
en haar volheid
behoort aan Hem.
Ook de bergen
die vaststaan
door zijn kracht.
De valleien
tooien zich met koren.
Zij jubelen elkaar toe.
Alles juicht
over de majesteit van
God
in het land
van het licht.
Vanaf de rand
van de aarde
klinken liederen
tot in de nacht,
zoals bij een feest!

Ontwaak Zuidenwind,
doorwaai de tuin
van de mensen
en breng de geuren
mee
van de bloesems!

‘Ik ben gekomen
in de hof van God.
Ik plukte de bloemen,
ik at van de vruchten
en dronk uit de bron
van levend water
en sliep in het gras.
Ben ik niet
een koningskind?’

En toen de mens
wakker werd
in de tuin van God,
wist hij:
‘Ik ben niet alleen.’
Genesis 2:8, 12, 15, 23; Psalm 36:6; 50:10,
11; 65:6, 7, 13, 14; 113:3; 116:9;
Hooqlied 4:16; 6:11, 12;
Jesaja 24:14, 16; 30:29;
45:11, 12; 55:

4.3 Beluister het lied van Jules Decorte *Ik zou wel eens willen weten*

uitvoering op <https://www.youtube.com/watch?v=cFIJ6EvicF0>

4.4 We bidden voor de schepping

(uit Kees Pannekoek, Heel die wereld, Gooi en Sticht) – even stilte tss de voorbeden.
Bidden wij tot God, de Schepper van hemel en aarde.

Dat we een groot ontzag mogen hebben
voor de goddelijke geheimen
die zich in de schepping openbaren.

Dat we niet verleren
met verwondering te kijken en te luisteren
naar de wonderen van de schepping.

Dat we de rijkdommen van de aarde niet uitleveren aan verspilling,
vervuiling en de begeerte van enkelen.

Dat zoveel mogelijk mensen - in hun werk of vrije tijd -
de vreugde mogen ervaren van het scheppend bezig zijn.

Dat we veel bewondering opbrengen voor de creaties van hen
die bedreven zijn in het scheppen van een goede, opbouwende,
en vriendelijke sfeer onder de mensen.

Dat de wetenschappers die experimenteren
op het terrein van de genetica,
gewetensvol en met respect omgaan met de bronnen van het leven.

Slotgebed (samen)

Gij, die de Schepper zijt van al wat bestaat, luister naar ons bidden.
Geef dat het aanschouwen van uw schepping ons mag vervullen met
eerbied en ontzag.
Dan zullen wij - niet alleen met psalmen en gezangen,
maar ook door onze levenswijze -
een lofzang zingen op uw schepping. Amen.

Aan- en opmerkingen aan guido.debonnet@skynet.be